

Bakgrunn for vedtak

Fossevika kraftverk

Askvoll kommune i Sogn og Fjordane fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Småkraft AS
Referanse	201400336-37
Dato	08.06.2016
Notatnummer	KSK-notat 49/2016
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Erlend Støle Hansen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Småkraft AS søker om å få utnytte et fall på 220 m i Fossedalselva, fra inntaket på 225 moh. til kraftstasjon på 4 moh. Vannveien på om lag 1120 m er planlagt som sjakt/tunnel og de siste 120 m som nedgravd rørgate. Masser fra tunnel er planlagt brukt til bygging av molo og kai i forbindelse med kraftstasjonen. Overskuddsmasser er planlagt dumpet i fjorden. Rørtrasé fra kraftstasjonsområde til påhugg blir brukt som tilkomstvei frakt av tunnelmasser i anleggsfasen. Det er ikke planlagt permanente veier, og inntaket skal bygges med helikopter. Middelvannføringen er 1,73 m³/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 2,94 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 5,76 MW og etter planene gi en produksjon på 18,6 GWh/år. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en 1500 m lang elvestrekning i Fossedalselva. Det er planlagt slipp av minstevassføring på 400 l/s fra inntaket i perioden 01.05-30.09, og 120 l/s resten av året.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 18,6 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er litt mer enn vanlig for et småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2013-15) har NVE klarert drøyt 2,0 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Askvoll kommune går imot prosjektet viser blant annet til at området har stor friluftsverdi lokalt og regionalt. **Fjaler kommune** ønsker ikke kraftutbygging i Fossedalen og går imot søknaden om Fossevika kraftverk. **Fylkesmannen i Sogn og Fjordane** har fremmet innsigelse til prosjektet med bakgrunn i store landskaps- og friluftsimter knyttet til Fossedalsvassdraget. **Sogn og Fjordane fylkeskommune** legger Askvoll kommunes skjønn til grunn og vil på det grunnlaget ikke tilrå konsesjon. **Statens vegvesen** har ingen vesentlige merknader til tiltaket. **SFE Nett** og **Sunnfjord Energi Nett** har uttalt seg om nettløsning for kraftverket. **Sogn og Fjordane Turlag** og **Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane** går sterkt imot Fossevika kraftverk med bakgrunn i områdets friluft- og landskapsverdier. **Fossedalens Vener** går imot planene og viser til naturkvalitetene, kulturmiljø, landskap, friluftsliv, og at Vikafossen sammen med Laukelandsfossen er viktige for identiteten og merkevaren for Dalsfjorden som turområde. **Arnulf Aasnes** på vegne av fallrettseierne er positive til utbyggingen og lokal næringsutvikling ved Dalsfjorden. Aasnes påpeker at det ikke er søkt om utbygging av kraftverk i Fossevika tidligere.

Fossevika kraftverk vil produsere 18,6 GWh i et gjennomsnittlig år og har en utbyggingskostnad på 3,04 kr/kWh som er lavere enn gjennomsnittet for konsesjonssøknader de siste årene. I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Fossevika kraftverk vil medføre store negative konsekvenser for landskap, friluftsliv og brukerinteresser. NVE mener at elva og de to fossefallene har store opplevelseskvaliteter og er en vesentlig del av turopplevelsen for turer i og rundt Fossedalen. Området inngår i et regionalt viktig friluftsområde som er godt tilrettelagt og mye brukt. Det tillegges vekt at nær alle høringsparter, som tar stilling til utbyggingsspørsmålet, går imot prosjektet med henvisning til hovedsakelig landskap, friluftsliv og brukerinteresser. NVE mener tiltaket er i strid med OEDs retningslinjer for små vannkraftverk ved at det medfører en vesentlig reduksjon av dominerende

landskapselementer. NVE mener avbøtende tiltak ikke kan redusere ulempene av tiltaket i tilstrekkelig grad.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Fossevik kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden om tillatelse til bygging av Fossevik kraftverk.

Småkraftpakke Askvoll-Førde

NVE har foretatt en felles behandling av 12 søknader om tillatelse til bygging av småkraftverk Askvoll, Førde og Naustdal kommuner. Respektive *bakgrunn for vedtak*-notater for de 12 søknadene er angitt i tabellen under.

KOMMUNE	KRAFTVERK	PRODUKSJON (OMSØKT)	PRODUKSJON (GITT)	KOSTNAD (Kr/kWh i 2015-tall)	KSK- NOTAT NR.
Askvoll	Bakkeelva	8,0	8,0	3,48	50/2016
	Fossevik	18,6	0	3,04	49/2016
	Rørvika	6,2	0	3,74	51/2016
Førde	Anga	19,0	18,0	3,71	53/2016
	Ervikselva*	16,6	16,6	3,39	48/2016
	Hellevang	6,7/5,5	0	5,13/6,25	47/2016
	Hundsåna	9,9	9,0	5,10	52/2016
	Marka	12,3	0	4,71	46/2016
	Stølselva	6,0	6,0	3,96	54/2016
	Torvik*	11,9	0	3,07	48/2016
	Vassbrekka	20,5	18,8	3,04	55/2016
Naustdal	Øvre Redal	5,5	0	3,72	56/2016
Sum		141,2	76,4		

* Ervikselva og Torvik kraftverk er konkurrerende søknader. Prosjektene er gjensidig utelukkende.

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

Under behandling av de 12 søknadene i Askvoll- og Førdepakka har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant.

I høringsperioden for sakene ble det fremmet innsigelse av Fylkesmannen i Sogn og Fjordane til Fossevik kraftverk på grunn av konsekvenser for landskap og friluftsliv. NVE har ikke sett det nødvendig å avholde innsigelsesmøte med Fylkesmannen i Sogn og Fjordane siden vi har imøtekommet fylkesmannens innsigelse.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved seks av de omsøkte kraftverkene er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Anga, Bakkeelva, Ervikselva, Hundsåna, Stølselva og Vassbrekka kraftverk.

NVE vurderer også fordelene av Torvik kraftverk med avløp på kote 20 som større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Etter NVEs syn vil imidlertid fordelene av Ervikselva kraftverk i større grad enn for Torvik kraftverk overstige skader og ulemper for allmenne og private interesser. NVE avslår derfor søknaden om tillatelse til bygging av Torvik kraftverk.

NVE mener at ulempene ved bygging av Fossevika, Hellevang, Marka, Rørvika og Øvre Redal kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er dermed ikke oppfylt for disse sakene og søknadene avslås.

Samlet vil NVEs positive vedtak gi inntil 76,4 GWh i ny fornybar energiproduksjon. Vi mener dette vil gi et bidrag til å oppfylle kravet i den felles sertifikatordningen inngått med Sverige. Disse prosjektene vil etter vårt syn ikke ha vesentlige negative virkninger for allmenne interesser.

Innhold

Sammendrag	1
Småkraftpakke Askvoll-Førde	2
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	8
NVEs vurdering	23
NVEs konklusjon	27
Vedlegg	28

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Småkraft AS, datert 31.10.2014:

Småkraft AS ønsker å utnytte vannfallet i Fossedalselva i Askvoll kommune i Sogn og Fjordane fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- Bygging av Fossevika småkraftverk i samsvar med fremlagte planer.

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Fossevika småkraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagt utredning.

Fossevika kraftverk, omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	16,0
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	54,6
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	108
Middelvannføring	l/s	1728
Alminnelig lavvannføring	l/s	130
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	250
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	120

KRAFTVERK

Inntak	moh.	225
Avløp	moh.	4
Lengde på berørt elvestrekning	m	1500
Brutto fallhøyde	m	220
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,52
Slukeevne, maks	l/s	2935
Minste driftsvannføring	l/s	88
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	400
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	120
Tilløpsrør, diameter	mm	1000
Tunnel, tverrsnitt	m ²	16
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	1120
Installert effekt, maks	MW	5,76
Brukstid	timer	3229

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	8,6
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	10,0
Produksjon, årlig middel	GWh	18,6

ØKONOMI

Utbyggingskostnad (2015)	mill.kr	56,5
Utbyggingspris	kr/kWh	3,04

Fossevika kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	6,1
Spennings	kV	6,6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	6,7
Omsetning	kV/kV	6,6/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	1000
Nominell spenning	kV	22
		Sjøkabel

Om søker

Småkraft AS er et produksjonsselskap etablert i 2002 og eies av Aquila Capital. Småkraft AS er etablert for å finansiere, bygge ut og drive små kraftverk inntil 10 MW sammen med grunneiere. Grunneierne vil beholde eiendomsretten til fallet. Målet til Småkraft AS er å bygge ut en produksjonskapasitet på 1,5 TWh innen 2020. Tiltakshaver har inngått avtale med grunn- og fallretteieren i elven om utvikling og utbygging av Fossevika kraftverk.

Beskrivelse av området

Fossedalselva er en mellomstor elv som renner ut i Dalsfjorden i Askvoll kommune. Elva renner gjennom dalføret Fossedalen, som ligger på nordsiden av Dalsfjorden, like overfor Dale. Elva er om lag 8 km lang og har et fall på ca. 500 m. Området er stedvis påvirket av kraftlinjer, og i Fossevika ligger husmannsplassen Fossedal med små teiger innmark. Det er ikke aktiv gårdsdrift i Fossevika i dag. Elven er i øvre del preget av nakne svaberg og store steiner, og i nedre del svaberg, store steiner og vegetasjon med gressdominans på elvekanten. Influensområdet er preget av fattig berggrunn og bart fjell og tynt vegetasjonsdekke. Ved inntaksområdet består vegetasjonen av fattig lynghei og svaberg ved utløpet av Fossedalsvatnet. I liene dominerer bjørk og rogn, mens det nede i Fossvika er en del naturbeitemark. Landskapet har store variasjoner med fosser, stryk og bratte fjellsider i kontrast til runde koller og vannspeil. Fossedalsfossen ligger i øvre del av elven, mens Vikafossen ligger i nedre del mot fjorden.

Teknisk plan

Inntak

Kraftverksinntaket er planlagt i Fossedalsvatnet på kote 225 moh. Inntaket utføres som en gravd/sprenget kanal inn til inntaksarrangementet, som bygges inn i ett naust utført i lokal byggeskikk. Inntaket blir liggende i sørøstlige del av vatnet. Inntakskonstruksjonen inneholder varegrind, luke og lufterør. Det etableres en lav overløpsterskel om lag 0,5 m høy og 20-25 meter lang i utløpet av

vannet. Vannstanden i Fossedalsvatnet skal beholdes som før, og det blir ikke neddemt areal utover dette.

Vannvei

Fra inntaket ledes vannet ned i sjakt/tunnel, som samlet gir en 1120 meter lang vannvei. Vannveien utføres i fjell på hele strekningen, bortsett fra de siste 120 meter til kraftstasjon der røret vil bli nedgravd. Røret er planlagt med en diameter på 1,0 m. Tverrsnitt på tunnel blir 4x4 meter, omtrent 16 m². Tunnel drives konvensjonelt med 2 boms tunnelrigg, med utkjøring av masser. Sjakt bores med en diameter på 1,0 meter, enten ved retningsstyrt boring fra tunnel eller raisboring ved topp sjakt. Masser transporteres gjennom tunnel ved begge boremåter. Rørtraseen vil fra påhugg til kraftstasjon berøre en korridor på om lag 20-25 meter. Røret vil ligge nedgravd over kulturmark og vil bli dekket til med stedefgen masse.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen plasseres ved fjorden, på om lag kote 4 moh. Kraftstasjonen skal graves ned i bakken og tilpasses til terrenget. Utløpskanal vil tilpasses for å føre vannet direkte ut i fjorden. Det skal installeres en peltonturbin på 5,76 MW, med tilhørende generator med ytelse på 6,1 MVA og transformator med ytelse på 6,7 MVA, i samme bygg. Kraftstasjonen blir liggende i dagen med gulv på ca. kote 4 moh. Kraftstasjonen plasseres om lag 1-2 m over høyeste høyvann. Kraftstasjonen vil få en samlet grunnflate på om lag 80 - 90 m², i tillegg kommer utomhusareal på om lag 200-300 m².

Nettilknytning

Kraftverket er planlagt koblet til 22 kV nett via sjøkabel type TSRE 24 kV 3x95 mm² og lengde omtrent 1000 m. Småkraft AS vil stå for bygging og drift av koblingsanlegg. Påkobling til lokalnett vil bli like vest for Fossevik ved Dalsfjordbrua.

Veier/transportanlegg

Det bygges kai og molo i forbindelse med bruk av tunellmasser. Rørtrase fra kraftstasjonsområdet og opp til påhugg vil bli benyttet som tilkomstvei og frakt av tunellmasser i anleggsfasen. Alt utstyr fraktes inn med båt/lekter og utstyr til inntak fraktes inn med helikopter. Kai/molo er ikke nødvendig for ilandsetting av anleggsutstyr, så kai vil bli dimensjonert for mindre fritidsbåter og enkeltpersoner som skal i land, og med molo på om lag 10-15 meter.

Massetak og deponi

Noe tunellmasser vil bli brukt til tilfylling rundt nedgravd rørgate og bygging av vei. Hovedbruk av masser vil være bygging av molo og kai. Overskuddsmasser er planlagt deponert i fjorden på samme lokalitet som masser fra veianlegg nylig er dumpet. En grovberegning av masser tilsier at mesteparten av tunellmassene vil bli brukt til molo/kai.

Arealbruk

Det midlertidige arealbehovet er 7 dekar og det permanente arealbehovet er 1,1 dekar.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

I kommuneplanens arealdel er området regulert til LNF-område.

Samlet plan (SP)

Fossdalsvassdraget er en del av et større prosjekt behandlet i SP-rapport nr. 36 – Skorvenvassdraget (Leknesvatn, Fossdal og Krokavatn) fra 2001 der det ble vurdert to utbyggingsalternativ. Begge alternativene ble plassert i kategori II pga. sterk lokal motstand og til dels store negative konsekvenser. Skorvenvassdraget er tidligere utbygd med kraftverkene Øvre og Nedre Markavatn, som utnytter fallstrekningen fra Markavatn til Førdefjorden.

I 2000 ble det utarbeidet utbyggingsplaner for Skorvenvassdraget og Fossdalsvassdraget for behandling i Samlet plan. Planene omfattet tre alternativer, A, B og C, hvor Fossdalsvassdraget er inkludert i alternativ B og C. I 2001 ble planene presentert i en vassdragsrapport som ble sendt på høring samme år. I Fylkesmannen sin innstilling ble samtlige alternativ foreslått plassert i kategori I. I vedtak om endelig plassering, datert 11.06. 2001, er alternativ A plassert i kategori I. Alternativ B og C er plassert i kategori II (gr. 7). I DN og NVE sin vurdering for endelig plassering, er sterk lokal motstand og dels store negative konsekvenser de viktigste begrunnelsene for å flytte alt. B og C fra kat. I til kat. II.

I 2004 søkte Småkraft AS NVE om å få flytte en alternativ løsning til kategori I, alternativt fritak fra en behandling i Samlet plan. Av de alternativene som ble behandlet i Samlet plan var det alternativ B som lignet mest på omsøkt prosjekt (Fossevika kraftverk). Alternativ B innebar bl.a. inngrep i fjellområdene med vegbygging, overføringer av to nabovassdrag med kanaliseringer, og regulering av to vann. De største endringene i forhold til Samla plan alt. B var at overføringen fra Rivedalsvassdraget (der det i dag er utbygd et elvekraftverk) og regulering av Fossdalsvatn og Krokavatn utgikk. På bakgrunn av en teknisk/økonomisk vurdering mente NVE at det omsøkte prosjektet kunne plasseres i kat. I slik at det kunne konsesjonbehandles. Søknadene ble oversendt for videre avklaring i Samlet plan om konfliktnivået var redusert og mindre lokal motstand før NVE i samråd med DN skulle fatte endelig vedtak.

Før endelig avklaring i NVE/DN vedtok Stortinget i mellomtiden den 18.01. 2005 å heve grensen for behandling i samlet plan til 10 MW installert effekt/årsproduksjon på 50 GWh. Det ble dermed gitt anledning til å søke om konsesjon for en utbygging i Fossedalen. På grunn av lokal motstand mot prosjektet den gangen, la Småkraft AS videre arbeid med prosjektet på vent.

SFE opplyser at de i 2005 søkte fritak for Leknesvatn kraftverk i Askvoll kommune som tilsvarer alternativ A i SP-prosjektet og fikk konsesjon i 2012. I tillegg er det gitt konsesjon i 2003 for et småkraftverk i Rivedalselva som var en del av alternativ B og som er i drift i dag. SFE har ingen rettigheter i Fossdalsvassdraget eller videre planer i området som vil være i konflikt med Fossevika kraftverk.

Fylkesvise planer for småkraftverk

Sogn- og fjordane fylkeskommune har utarbeidet regional plan med tema knyttet til vannkraftutbygging. Vedtatt i fylkestinget desember-2012. Landskapsområdene rundt Dalsfjorden har i hovedsak regional verdi, og Fossevika er et veiløst parti mellom Laukeland og Storeberget, der det

nye Dalsfjordsambandet nå ligger med bro over Dalsfjorden. For delområde Dalsfjorden, er Fossedalen avmerket på kartet med foss/fossestryk.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. Søknaden om Fossevika kraftverk ble sendt på høring sammen med 11 andre søknader om småkraftverk i kommunene Askvoll, Førde og Naustdal. NVE var på befaring i området den 27.5.2015 sammen med representanter for søkeren, Askvoll og Fjaler kommune, Fylkesmannen, Sogn og Fjordane fylkeskommune, Sogn og Fjordane Turlag og privatpersoner. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Askvoll kommune vedtok følgende uttalelse i kommunestyret 28.1.2015:

«Askvoll kommune går i mot at Fossevika kraftverk vert bygd ut. Området har stor friluftsverdi lokalt og regionalt, i tillegg til viktige kulturminne- og kulturlandskapsverdiar.»

I rådmannens saksfremstilling er det gjort følgende vurderinger:

Det skal etablerast ein låg overløpsterskel i utløpet av Fossedalsvatnet, 0,5m høg og 20-25m lang. Inntaket vert utført som ein gravd/sprengt kanal inn til inntaksarrangementet, som vert bygd inn i eit naustliknande bygg i søraustre del av vatnet. Dette er eit ope område med flate svaberg, og slike inngrep vil etter administrasjonen sitt syn vere svært uheldig.

Kraftstasjonen skal plasserast heilt nede ved fjorden, og kan truleg utformast slik at det er tilpassa det øvrige bygningsmiljøet. Påhogg til tunnelen vil verte eit framandelement i Fossevika, men kan truleg få ein diskret utforming. Tunnelmassane skal delvis nyttast til kai og molo. Dette vil etter administrasjonen si meining bryte sterkt med kulturlandskap og bygningsmiljø i Fossevika, der det er forsøkt å sette i stand/gjenskape ein gamal husmannsplass. Overskotsmassar skal dumpast på same staden som massar frå bygging av Dalsfjordsambandet. Dersom massar likevel skal fraktast av garde, meiner administrasjonen ein heller bør prøve å finne fornuftig bruk av massane, i staden for å dumpe dei.

I Øvre Fossedal ligg to gardsbruk. I Nedre Fossedal eitt gardsbruk, og i Fossevika to (tre) husmannsplassar. Bygda er veglaus, og er prega av det. Fossedalen står i ei særstilling med historia om busetnaden i dalen, kulturlandskap og flott natur. Eit besøk i Fossedalen i dag er ei unik oppleving på grunn av dalen si plassering og historie. Bygging av kraftverk og redusert vassføring i fossane vil vere svært negativt for Fossedalen som opplevings- og naturområde. Vassdraget med naturleg vassføring er vesentleg for landskapsbiletet i dalen. Kraftutbygging og moderne tekniske inngrep vil øydelegge opplevinga av dalen som «urørt». Det går kraftoverføringsline gjennom Fossedalen, men denne ligg noko vekk frå gardane, og påverkar ikkje det urørte preget i særleg grad. Fossedalen som bygd var prega av avgrensa tilkomst. Utfylt kai og molo vil bryte sterkt med det gamle husmannsmiljøet i Fossevika.

Fossedalsområdet er eit mykje nytta turområde for folk frå både Askvoll og Fjaler og andre stader. Fossedalen er mykje meir tilgjengeleg etter at Dalsfjordbrua vart opna og det vart tilrettelagt med parkeringsplass ved brua og rydda og merka sti vidare til Fossevika og vidare opp i fjella. Dette gir ikkje berre auka tilgjenge til Fossevika og Fossedalen, men òg til eit stort friluftsområde med to aktivt brukte turlagshytter – Nipebu og Massbu. Fossevika er såleis inngangsport til eit større, attraktivt fjellområde. Vikafossen og Laukelandsfossen i lag er eit viktig landskapselement, og viktig både for friluftsliv og reiseliv. Redusert vassføring vil medføre betydeleg reduksjon av fossen og elva sin verdi. Det er stort lokalt engasjement mot utbygging. Kraftutbygginga gjev liten sysselsetting utover anleggsfasen, og vil ha negativ verknad for andre næringar, då det vil påverke og redusere moglegheiter for å utvikle reiselivsaktivitetar som overnatting, naturopplevingar og friluftaktivitetar. Vatnet i elva og fossane, og lyden av rennande vatn, er etter administrasjonen si meining ein vesentleg del av naturopplevinga i Fossedalen. (...)

Svært store delar av kommunen sitt fastland er prega av ulike utbyggingar i vassdraga. Holmedalsfjella og Stongfjordfjella er begge mykje utbygd med større og mindre tiltak, Rivedalselva og Vågeelva er utbygd. I Skorvemarka er svært mykje utbygd, både av SFE og i to private kraftverk, dei siste som fekk løyve var Grunnevatn og Leknesvatn kraftverk. Hundsåna, Rørvik og Bakkeelva kraftverk er omsøkt. Av dei høgareliggande fjellområda er det berre plataået med Stordalsvatnet og Longevatnet med Nipebu som er urørt igjen i kommunen. Desse områda heng saman med Fossedalen, og er mykje nytta til friluftsliv. I praksis vil det nesten ikkje vere nokon stader i kommunen ein kan starte fjellturen utan å gå langs utbygde vassdrag. Administrasjonen meiner det vil vere svært uheldig å bygge ut Fossevika kraftverk. (...)

Fjaler kommune vedtok følgende uttalelse i kommunestyret 26.1.2015:

«Fjaler kommune ynskjer ikkje kraftutbygging i Fossedalen og går imot at Småkraftverk A/S sin søknad om Fossevika kraftverk vert godkjent.»

I rådmannens saksfremstilling er det gjort følgende vurdering av saken:

«Fossedalen hørde fram til 1990 til Fjaler. Området er framleis eigd av stort sett dei same eigarane som då det hørde til Fjaler. Området ei eit mykje nytta turområde for folk frå Fjaler.»

Det er framleis eit stort lokalt engasjementet mot utbygging i dag. Dette er tufta på folk i Fjaler sin bruk av Fossedalsområde som turområde/rekreasjonsområde. Fossen i Fossevika utgjer eit visuelt bilete, ikkje minst sett frå kommunesenteret vårt, som har mykje å seie for dei som bur her.

Fjaler kommune er ikkje samd i konsekvensvurderingane som er utført for landskap og friluftsliv og meiner at verdien er satt for låg og at konsekvensen for desse tema er meir negative enn slik dei er vurdert både i anleggsfasen og driftsfasen.

Fossedalsområdet er i dag mykje meir tilgjengeleg etter at Dalsfjordbrua vart opna og det vart tilrettelagt med parkeringsplass ved brua og sti vidare til Fossevika. Dette gjev ikkje berre auka tilgjengelegheit til Fossvika og Fossedalen, men til eit stort friluftsområdet med mellom anna to aktivt brukte turlagshytter. Området har ein stor verdi regionalt som friluftsområde og er no det største utfartsområdet for folk i Fjaler. Det er og eit viktig varemerke i Dalsfjorden, saman med Laukelandsfossen for friluftsliv og reiseliv. Redusert

vassføring vil medføre ein betydeleg reduksjon av fossen og elva sin verdi som eit viktig landskapselement.

Tiltaket gjev liten sysselsetting ut over anleggsfasen og vil ha ein negativ verknad for andre næringar, då det vil påverke og redusere muligheitene til å utvikle reiselivsaktivitetar som overnatting, naturopplevingar og friluftaktivitetar.

Det synest å vere rimeleg godt grunnlag for å seie at det er stor motstand mot å gjennomføre denne type tiltak i dette området. Fjaler kommune har og tidlegare uttalt seg negativt til kraftutbygging i Fossedalen i samband med høyring av endring av kategori i samla plan i 2010. Fossedalsområdet er eit lokalt og regionalt viktig friluftsområde og eit viktig landskapselement i Dalsfjorden og Fjaler kommune rår sterkt frå at det vert gjeve løyve til kraftutbygging i Fossevik/Fossedalen.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane uttalte seg den 6.3.2015:

Fylkesmannen uttaler at Anga, Bakkeelva, Stølselva, Vassbrekka og Ervikselva kraftverk kan realiseres gitt avbøtende tiltak. Fylkesmannen har fremmet innsigelse til Fossevik kraftverk og rår sterkt ifrå å gi konsesjon til Marka og Øvre Redal kraftverk. De fraråder også Hellevang og Rørvika kraftverk, og er nøytrale til Hundsåna kraftverk. Fylkesmannen hadde følgende spesifikke kommentarer til Fossevik kraftverk:

«Det er store landskaps- og friluftsinnteresser knytt til Fossedalsvassdraget. Utbygginga vil råke spesielt dei to fossane Fossedalsfossen og Vikafossen som er viktige element ved populære turruter i eit regionalt friluftsområde og i fjordlandskapet. Estimert produksjonsmengd for Fossevik kraftverk er rekna som relativt mykje for eit småkraftverk.

Dei miljøfaglege undersøkingane er etter vårt syn ikkje tilfredsstillande; det er sett av for lite tid til i felt, og vesentlege delar av området er ikkje undersøkt. Dette kjem i tillegg til at aktuelt tiltaksområde er endra, slik at inngrepa vil kome andre stader enn det var lagt opp til under miljøundersøkinga.

Etter vår vurdering vil utbygginga, sjølv med dei tilpassingane som ligg inne i søknaden, ikkje kunne avbøte skadane for allmenne interesser. Både Askvoll kommune og Fjaler kommune går imot utbygginga. I medhald av vassressurslova § 24 fremjar vi motsegn til bygging av Fossevik kraftverk.»

Sogn og Fjordane fylkeskommune vedtok følgende uttalelse i fylkesutvalget den 25.2.2015:

«Fossevika kraftverk, Askvoll. Dette er eit prosjekt med store fordelar. Kommunen har likevel frårådd prosjektet. Fylkesutvalet legg kommunen sitt skjønn til grunn og vil på det grunnlaget ikkje tilrå konsesjon.»

I fylkesrådmannens saksfremstilling er vurderingene oppsummert slik:

«Tiltaket det er søkt om, er eit godt prosjekt sett frå ein økonomisk synsstad, og når det meste av vassvegen vert lagt i fjell, vil det bli moderate ulemper knytt til tekniske anlegg. Redusert vass-føring i Fossedalselva med to flotte fossar vil derimot bety svært store ulemper i forhold til landskap, brukarinteresser, friluftsliv og opplevingsverdiar. Den særmerkte Fossedalsfossen og elva utgjer ein viktig del i samband med garden og det eldre tunmiljøet i Nedre Fossdal. Vikafossen er eit svært viktig landskapselement i fjordlandskap. Laukelandsfossen som er verna mot vasskraft-utbygging, er sjølvstendig endå viktigare, og til saman utgjer dei to fossane eit landskapsbilde som er unikt langs fjordane i fylket. Fylkesrådmannen meiner at dette landskapsbildet må skjermast for utbygging, og vil difor frå at det vert gitt løyve til utbygging.»

Statens vegvesen uttalte seg 16.12.2014 og har generelle merknader til nærføring av kabler, byggegrense til vei, avkjøringer og spesialtransport for alle søknadene i småkraftpakken.

SFE Nett uttalte seg 26.2.2015:

«Dagens nett frå Ringstad mot Otterstein har ledig kapasitet for

- Bakkeelva kraftverk (utan andre tiltak enn forlenging av lokal 22kV avgreining).*
- Alternativt kan Fossevika kraftverk knytast til i Otterstein. Fossevika må i så fall køyre med negativ reaktiv produksjon tilsvarende $\cos \phi = 0,94$ for å begrense spenningsstigninga i 22kV nettet, elles ingen tiltak (utover lokal tilknytning).*

For Fossevika kraftverk kan og ein tilknytning mot Sunnfjord Energi sitt nett på andre sida av Dalsfjorden være aktuell, sidan avstanden frå Fossevika til Hålandsfossen (SE) er langt kortare enn til Ringstad (SFE). Vi viser her til SE si høyringsfråsegn.

Om begge dei omsøkte kraftverka skal knytast til nettet under Ringstad, må 22 kV ledningen frå Ringstad til Holmedal (3,8km) erstattast med ny og kraftigare ledning. NB! På denne strekninga går dagens 22kV på same masterekke som 66kV ledningen Fossedal - Ringstad. SFE Nett legg til grunn at ein då byggjer ny 22kV leidning parallelt med dagens 66/22kV dobbeltkursledning.

Ringstad trafostasjon har ledig kapasitet til begge kraftverka. Kostnader for nettforsterking Ringstad- Holmedal er kalkulert til 8,9 Mkr, korrigert for sparte framtidige reinvesteringar er anleggsbidraget kalkulert til 7,1 Mkr.»

Sunnfjord Energi Nett uttalte seg 25.2.2015:

«Det er ikkje ledig kapasitet i området. Dersom dette skal knytast til Sunnfjord Energi sitt nett, må det truleg leggjast sjøkabel frå kraftverket til Otterstein, kabel igjennom Dalsfjordbrua og forsterke/bygge nytt nett vidare mot Hålandsfossen.»

Sogn og Fjordane Turlag uttalte seg 18.2.2015:

«For fotturar og andre berrmarkaktivitetar er Fossedalen er eit veldig fint friluftsområde. Fleire stadar er den også godt eigna til bading. Dalen har eit veldig fint landskap med fjord, fjell, elva med dei flotte fossane og gamalt kulturlandskap. Frå Fossevika går det ein sannsynlegvis eldgamal ferdslveg via Nedre og Øvre Fossedal, forbi austenden av Markavatnet og til Førdefjorden. Dalen har mange kulturminne frå ulike tider, og til desse kulturminna, og til dei som gjennom åra har budd i dalen, er det knytt mykje gamal og nyare historie. Mellom andre forfattaren Jakob Sande frå Fjaler har skrive om dette. Kombinasjonen av tur, kultur og historie som ein finn i dalen, er spesielt attraktiv for mange turgåarar fordi den gir ein "ekstra dimensjon" til sjølve turen.

Dalsfjordbrua, med parkeringsplass på Ottersteinen ved nordvestenden, og dei nymerka stiane til Fossevika og Fløyen, har gjort Fossedalen og området rundt mykje meir tilgjengeleg enn før, då ein var avhengige av båt for å kome til Fossevika. Bruken av området har "eksplodert" som følgje av den gode tilkomsten og tilrettelegginga! Rydding og merking av stiane er eit samarbeidsprosjekt mellom kommunen v/Kystarvstiprosjektet, Indre Sunnfjord Turlag og andre. (...)

Sogn og Fjordane Turlag går sterkt mot bygging av Fossevika kraftverk, og vi er glade for at motstanden mot utbygginga vert delt av kommunestyra i både Askvoll og Fjaler. Av dei 12 søknadane i Småkraftpakke Førde/Askvoll/Naustdal, reknar vi Fossevika kraftverk som det klårt mest kontroversielle av alle.

Vi vil så sterkt vi kan oppmode NVE om å seie NEI til denne utbygginga. Fossedalselva bør få renne i fred til glede for både oss sjølve og framtidige generasjonar!»

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane uttalte seg 27.2.2015:

«Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane går sterkt i mot å gje konsesjon til Fossedalen småkraftverk. Utbygging vil redusere mange kvalitetar i eit landskap som har allsidige og store naturverdiar, og i tillegg kulturmark, kulturminne og lokal historie av stor verdi for mange i distriktet.»

Fossedalens Vener uttalte seg 15.2.2015. De er imot en utbygging av Fossevika kraftverk og viser til naturkvalitetene i området, kulturmiljø, landskap, friluftsliv og bruken av området. De viser også til at det er bygd ut mye vannkraft i kommunen, og at et urørt Fossedalsvassdrag har stor verdi i så måte. Som landskapselement i Dalsfjorden er Vikafossen sammen med Laukelandsfossen viktige for identitet og merkevare for Dalsfjorden som turområde.

Anders Pihl uttalte seg 28.2.2015. Han er i utgangspunktet imot utbygging av Fossedalsvassdraget, men mener det er positivt at prosjektet tar mest mulig hensyn inngrepsmessig, og til husmannsplassen i Fossevika samt andre kulturminner i området. Pihl påpeker at det ikke foreligger avtale om plassering av kraftstasjon, men at dette forventes avklart. Han påpeker også at det benyttes vann fra Fossedalselva til vann til fritidsbolig.

Arnulf Aasnes uttalte seg 26.2.2015 på vegne av fallrettseiere og eiere av gnr. 246 bnr. 4:

Det er ikkje søkt NVE om utbygging av kraftverk i Fossevika før denne søknaden som er sendt no. Altså har det heller ikkje vore gjeve avslag frå NVE, som enkelte trur. Det som har vore søkt om tidlegare er overflytting frå kategori II til kategori I i Samla plan. Men denne

søknaden vart trekt attende den gongen før den vart behandla av NVE, og no gjeld nye reglar om dette.

Underskriftskampanjen sist var basert på desinformasjon og skremselspropaganda med animasjonsbilete av demme og rørutløp som ikkje hadde noko med planane den gongen å gjera. Sjå vedlagde «skremsels» animasjonsbilete frå «Firda» frå 2004. Dette slit me med enno. No er det planlagt tunnell heile vegen, og nedgravd rør nede ved sjøen oppom kraftstasjonen. Det er ikkje planlagt regulering av Fossdalsvatnet. Det heile vert lite synleg utanom sjølve kraftstasjonen som ikkje vert mykje større enn Pihl sitt nye grindebygg ved hans kai i Fossevik. Etter Pihl sitt ynske er også stasjonen planlagt vest om hans bygningsmiljø i Fossevik.

Sidan Fossdalsvatnet ikkje skal regulast og det er planlagt minstevassføring vil kraftverket i eit normalår ikkje vera i drift i over ein månad i året på grunn av for lite vatn. Då vil vatnet i vassdraget renna som før ei eventuell utbygging. Sameleis vil det i tillegg til minstevassføringa, to månader i året vera så mykje vatn at ikkje alt går i turbinen. På dei mest våte dagane vil ein ikkje sjå så mykje skil på vassføringa som den var før. Inga tørrlegging av elva! Sjå bilete av minstevassføring sumar og vinter. 400 og 120 l/s. (Sjå bilete i søknaden vedlegg 6.) Dessutan utgjer restfeltet over 18% av det som vert utbygd, og det kjem inn over Fossvikefossen.

Fossdalsvassdraget er ikkje verna slik som Gaularvassdraget. Der er det likevel bygd mange småkraftverk dei siste åra etter vernevedtaket. Fossdalen er heller ikkje uberørt av naturinngrep frå tidlegare, det går to kraftlinjer gjennom dalen no. Og den nye brua viser også godt i landskapet. Sett frå Dale er det den som no er mest dominerande. Frå parkeringsplassen på vestsida av brua er det no rydda sti mot turlagshytta Nipebu. Frå denne stien ser ein knapt Fossvikefossen eller kraftstasjonen sidan stien går vestom og ovanfor kraftstasjonen og fossen. Oppe i Fossdalen går stien over dei nyresturerte bruene over elva under Fossdalsfossen og nordvestover, slik at ein heller ikkje ser terskelen og inntakshuset i sørenden av Fossdalsvatnet. Kraftlinjene vil ein på denne strekninga kunna sjå på heile tida, delvis i «himmelsynet». På «arkivfoto» av Fossdalsfossen som var vist no i Januar og tidlegare i reklame for kor fint det er. Der viser kraftlinjene tydeleg. Og vassføringa er mindre enn det som er søkt om i minste-vassføring. Men det er vel i finversdagar ein går på lengere turar til fjells.

Det har vore hevda frå turlagsfolk at bruken av området har «eksplodert» etter at Dalsfjordbrua kom og turstiane vart rydda og merka til mellom anna Nipebu. Sanninga er at besøkstala frå til saman 19 overnattingshytter i Sogn og Fjordane Turlag sitt område har auka med 30,7% frå 2014 til 2015. Dette har også frå andre kjelder samanheng med relativt fint ver i den tida turaktiviteten er størst. For Nipebu er auken på 34,1%, altså 3,4% over snittet for området. Når me då tek med at Nipebu utgjer 12,7% av totalen i område er vel beskrivelsen «eksplodert» å ta litt sterkt i. Det er elles interessant å merka seg at tekniske synlege inngrep i landskapet, Dalsfjordbrua, har gjort tilgangen til området lettare medan ei utbygging i Fossevik vil vera svært «konfliktfylt».

På nasjonalt plan er det vedteke å satsa på fornybar energi, vatn og vind, i samarbeid med Sverige, mellom anna med ei felles ordning med grøne sertifikat på utbygging av fornybar energi. Så langt ligg me langt etter planen, og Sverige bygger mest, også med norske pengar.

Ynskjer kommunane å få sin del av desse investeringane? Vestlandet har vind og Fossedalene har vatn. Så langt er energi frå vatten mest lønsamt og viser minst i landskapet.

Planlagde investeringar i Fossevika kraftverk er over 50 millionar, og til svarar ca. 10 årsverk fordelt på ca. to år. Tidlegare erfaringar tilseier at mesteparten vert utført av lokale entreprenørar. For Askvoll kommune er potensiale på fleire hundre tusen i eigedomsskatt. Alle fallrettseigarane har bustadadresse Fjaler og har felles oldemor/tippoldemor frå Fossedalene. Potensielle skatteinntekter frå fallrettseigarane er større enn eigedomsskatten til Askvoll.

Fallrettseigarane synest det er positivt med lokal næringsutvikling og at me har fått Dalsfjordbrua. Håpar også då at NVE er positive til våre planar om næringsutvikling i Dalsfjorden! Då beheld Fossdalsfolket den eletriske straumen også etter at 22 kilovoltlina vert riven. Og der kjem inn nokre kroner til «slunkne kommunekassar».

Tidlegare planar og feilinformasjonar frå motstandarar må no vera historie. Dette vert ein av dei mest skånsame og minst synlege vasskraft utbyggingane i Norge så langt.»

Småkraft AS har kommentert høringsuttaalelsene den 29.4.2015:

«SFE og Sunnfjord Energi Nett:

Småkraft er kjent med nettsituasjonen i området og vil dersom prosjektet får konsesjon, ta kontakt med SFE og Sunnfjord Energi Nett for å se på detaljer vedrørende tilknytning. Her er det flere løsninger som kan være aktuell og som vil bidra til at Fossevika kraftverk kan få nettilgang så snart som mulig etter konsesjonsvedtaket på de 12 søknadene som er til behandling foreligger fra NVE. Det er forutsatt rundt 5,5 mill. i kostnader for nettilknytning i søknaden.

Askvoll kommune:

Vi registrerer at Askvoll kommune er imot planene om en utbygging av Fossevika kraftverk. I kommunens vedtak vektlegges «Området har stor friluftsverdi lokalt og regionalt, i tillegg til viktige kulturminne- og kulturlandskapsverdier» som en del av argumentasjonen for å gå imot Småkrafts løsning til utbygging. Saken har vært kjent, omtalt og behandlet en rekke ganger i kommunen siden første gang i 1997 og da med utgangspunkt i en større utbygging i samla plan.

Dagens løsning som Småkraft AS søker er mindre omfattende og mer skånsomt, og vi mener at vi har skissert en optimal løsning der vi gir best mulig samfunnsnytte/GWh i forhold til konsekvenser utbyggingen gir for landskap, friluftsverdier og biologisk mangfold i området m.m. Vi viser til søknaden der landskap og friluftsliv er gitt middels negativ konsekvens, mens det for andre tema er gitt liten til ubetydelig negativ konsekvens knyttet til gjennomføringen av prosjektet. Det at vannføringen differensieres gjennom året, slik at det slippes mest vann i sommerhalvåret, vurderes som positivt med tanke på vekst-/hekkesesongen og at elva på denne tiden av året har stor verdi som landskapselement.

Restvannføringen er også stor, og kommer i tillegg til minstevannføring i Fossvikfossen. Og denne restvassføringa blir større og større dess mer nedbør det kommer, og dermed dess mer kraft som produseres. Når vassføring i vassdraget tilsvarer middel vassføring vil det i Fossvikfossen være ca. 670 l/s, altså bortimot det dobbelte av omsøkt minstevassføring. Når det er så mye vann at vi kan produsere for fullt, beregnes vannføringen i nedre foss til ca. 830 l/s. Fossen fremstår «levende» med variabel vannmengde også i driftsperioden. De to

månedene med overløp vil vannmengden i begge fossene være enda større. Altså vi vil opprettholde en viss dynamikk i vannføringen, som vil vises mest i nedre foss. Overstående er muligens underkommunisert i søknad, og i alle fall ikke oppfattet av de som har gitt uttalelse. I tillegg blir store deler av rørgaten nå lagt i tunnel, noe som skåner både landskapet, brukerinteressene og naturverdiene i området. Dessverre ser det ut til at dagens sterke motstand og negativisme til prosjektet henger igjen fra tidligere behandlinger av samla plan og den større kraftutbyggingen for Skorva-, Rivedals- og Fossedalsvassdraget.

Multiconsult v/Kjetil Mork har følgende tilføyelser til uttalelsen:

Ved en utbygging mister man naturlig nok noe av variasjonen i vannføringen i elva, men også i dag er vannføringen i perioder lav. Fossedalen vil etter utbygging i stor grad fremstå som den gjør i dag i perioder med lav vannføring. Mange undersøkelser har vist at folks holdning til tiltaket er avgjørende for hvordan de reagerer på virkningene av tiltaket. Sann vil det nok også være her: De som er motstandere av prosjektet vil trolig kunne ergre seg over at man mister variasjonen i vannføring, mens flertallet av de som ferdes i området neppe vil merke noe til dette. Det er jo også viktig å påpeke at bebyggelsen/kulturmiljøet i Fossedalen ikke blir berørt, hverken fysisk eller visuelt. Jeg er også av den oppfatning at kommunen «nedjusterer» betydningen av eksisterende kraftlinje på landskapet i dalen. Den setter definitivt sitt klare preg på dalføret.

Når det gjelder Fossevika så fremstår det som litt underlig at kommunen mener at molo/kai vil bryte sterkt med det gamle husmannsmiljøet, mens betydelig større inngrep som Dalsfjordbrua ikke gjør det.

Fjaler kommune:

Småkraft AS presiserer at det er Småkraft AS og ikke Småkraftverk A/S som er søker av Fossevika kraftverk. Fjaler kommune har ikke mottatt søknad fra NVE til uttale, men har valgt å gi sine kommentarer på bakgrunn av tidligere uttalelser i forbindelse med flytting fra kategori II til kategori I i samla plan. Småkraft AS beklager at Fjaler kommune er imot planene om utbygging av Fossevika kraftverk. Som svar i vår uttalelse til Askvoll kommune ser det ut til at dagens sterke motstand og negativisme til prosjektet henger igjen fra tidligere behandlinger av samla plan og den større kraftutbyggingen for Skorva-, Rivedals- og Fossedalsvassdraget. Vi viser ellers til svar gitt Askvoll kommune.

Multiconsult v/Kjetil Mork har følgende tilføyelser til uttalelsen:

«Fjaler kommune er ikke samd i konsekvensvurderingane som er utført for landskap og friluftsliv og meiner at verdien er satt for låg og at konsekvensen for desse tema er meir negative enn slik dei er vurdert både i anleggsfasen og driftsfasen.»

Vi snakker her om et lokalt og regionalt viktig friluftsområde, og ikke et nasjonalt viktig friluftsområde, som er gitt middels til stor verdi i KU' en. Landskapet har normalt gode kvaliteter, men influensområdet er preget av tyngre, tekniske inngrep som Dalsfjordbrua og kraftlinja gjennom Fossedalen. Landskapet er derfor gitt noe over middels verdi. Slik jeg ser det er konklusjonen i KU' en i tråd med verdikriteriene i H140. Siden dette primært er et fjellanlegg, og restvannføringen i sommersesongen er satt såpass høyt, er vi av den klare oppfatning at kommunen overdriver de negative konsekvensene for landskapsopplevelse og friluftsliv. Med unntak av terskel og kraftstasjon nede ved fjorden vil Fossedalen i all hovedsak fremstå slik det gjør i dag i perioder med lav vannføring. Jeg synes forøvrig

grunneierne i sitt høringssvar har oppsummert godt hvordan de som ferdes i området vil merke (eller ikke merke) utbyggingen.

«Tiltaket gjev liten sysselsetting ut over anleggsfasen og vil ha ein negativ verknad for andre næringar, då det vil påverke og redusere muligheitene til å utvikle reiselivsaktivitetar som overnatting, naturopplevingar og friluftaktivitetar»

Det finnes svært lite dokumentasjon/studier som bygger opp under en slik konklusjon. Tilreisende turister har ikke noe «referansegrunnlag» når det gjelder vannføringen i fossen, og vil (med den foreslåtte minstevannføringen) neppe legge merke til at vassdraget er utbygd hvis de ikke blir informert om det. En annet vesentlig moment er at turister kan oppfatte inngrep i landskapet som negativt, men det er langt fra gitt at dette medfører negative, økonomiske konsekvenser for reiselivsnæringen. For den «jevne turist» fra kontinentet vil Fjaler/ Askvoll fremstå som et uberørt og intakt natur-/kulturlandskap, også etter en evt. utbygging. Det er også interessant å se hvordan det stadig dukker opp «nye planer» om reiselivsaktivitet i et område når det blir snakk om vannkraftutbygging.

Statens vegvesen:

Tiltaket vil ikke berøre riks- eller fylkesvegnettet direkte. Siden prosjektet med kraftstasjon blir plassert ved fjorden der det er veiløs forbindelse, vil ikke prosjektet komme i berøring med noen riksvei eller fylkesvei. Dersom prosjektet får konsesjon, vil Småkraft i forbindelse med detaljplanleggingen ta kontakt med Statens vegvesen vedrørende informasjon om bygging av kraftverket samt påse at vi følger gjeldende krav og retningslinjer.

Sogn og Fjordane fylkeskommune:

For Fossevika kraftverk frarår fylkeskommunen konsesjon med bakgrunn i svært store ulemper for landskap, brukerinteresser, friluftsliv og opplevningsverdier.

Verdivurderingene ovenfor er gitt noe høyere konfliktgrad i forhold til vurderingene gitt i søknaden, og Småkraft AS er derfor uenig med fylkeskommunen sin vurdering og uttalelse. Fylkeskommunen har valgt å følge Askvoll kommune i sitt vedtak selv om fylkeskommunen gir uttrykk for at det er store fordeler ved prosjektet sett fra et teknisk/økonomisk ståsted. I søknaden er det fagpersoner som har gjennomført verdivurderinger og konsekvenser etter blant annet NVE sine krav og veiledere. Samlet sett vurderes det planlagte tiltaket i Fossedalen som middels verdi i forhold til allmenne interesser og landskap. Ved avbøtende tiltak og økt minstevannføring i sommerhalvåret, mener vi at opplevingsverdiene vil bli opprettholdt.

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane:

Se svar gitt Askvoll kommune.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane:

Småkraft AS beklager at Fylkesmannen har fremmet innsigelse til prosjektet Fossevika kraftverk. Vi er uenige i Fylkesmannen sin vurdering, og mener de avbøtende tiltakene vil dempe på de negative virkningene. Spesielt vil den foreslåtte minstevannføringen på henholdsvis 400 og 120 l/s i sommer og vinter- sesongen, sammen med avrenning fra restfeltet, redusere virkningen av den planlagte utbyggingen noe. Til sammenligning er 5-persentilverdiene beregnet til 250 l/s i sommerhalvåret og 120 l/s i

vinterhalvåret. En minstevannføring som er en del høyere enn 5-persentilen, spesielt i sommerhalvåret, vurderes som positivt. Det at vannføringen differensieres gjennom året, slik at det slippes mest vann i sommerhalvåret vurderes som positivt med tanke på vekst-/hekkesesongen og at elva på denne tiden av året har stor verdi som landskapselement. I søknaden er det fagpersoner som har befart området og gjennomført verdivurderinger og konsekvenser etter blant annet NVE sine krav og veiledere. Vi er derfor uenige i Fylkesmannen sin uttalelse om at de miljøfaglige undersøkelsene ikke er tilfredsstillende. Samlet sett vurderes det planlagte tiltaket i Fossedalen som middels verdi i forhold til allmenne interesser og landskap.

Multiconsult v/Kjetil Mork har følgende tilføyelser til uttalelsen:

«Dei miljøfaglege undersøkingane er etter vårt syn ikkje tilfredsstillande; det er sett av for lite tid til i felt, og vesentlege delar av området er ikkje undersøkt.»

Til sammen er det lagt ned 3 dagsverk i felt på dette prosjektet. Gjennomsnittet på et småkraftverk er vel ca. 1 dags feltarbeid. Arbeidet er riktignok gjort utenfor hekkesesongen for fugl, men det er fullt forsvarlig å gjennomføre kartlegging av naturtyper, karplanter og lav i september. Det at feltloggen fra 2004 mangler (ikke noe krav fra NVE om logging av ruta den gang) gjør at kartet i rapporten ikke gir et representativt bilde av kartleggingen. Jeg vil hevde at dette området er bedre kartlagt enn et gjennomsnittlig småkraftprosjekt. At Fylkesmannen synes det er gjort for lite skyldes nok primært at det ofte er uenighet mellom Fylkesmannen og NVE om hvor omfattende feltarbeid som må til på denne typen prosjekter.

Sogn og Fjordane Turlag:

Vi er uenig med Sogn og Fjordane Turlag sin uttalelse om at Fossevika kraftverk er den mest kontroversielle utbyggingen da vi har lagt opp til en skånsom utbygging med rørgate i tunnel og avbøtende tiltak som stor minstevannføring. I tillegg har de fleste tema som er utredet fått en konsekvensvurdering på ubetydelig til liten negativ konsekvens. Vi kan derfor ikke se at dette er en kontroversiell utbygging i så måte. Vi ser også at Sogn og Fjordane turlag i sin uttalelse kritiserer måten søknaden er utredet på i forhold til ulike tema, faktaopplysninger og konsekvenser som er gitt. Vi vil her presisere at søknaden er godkjent for høring av NVE, og bygger på de maler og krav som NVE/OED setter til søknad og utredning. Dersom NVE krever mer utredning eller tilleggsopplysninger, vil vi rette oss etter dette.

Turlaget har kommentert at den planlagte terskelen ved utløpet av Fossedalsvatnet er tegnet feil på detaljkartet i vedlegg 1 i forhold til bilder vist under vedlegg 5. Dette er riktig og vi beklager dette. Terskelen er tegnet inn på detaljkartet på feil sted. Bildene viser riktig plassering. Vi vil til sluttbefaringen endre dette og utdele riktige kart til befaringen der terskelen er flyttet lengre opp mot utløpet av vannet.

Multiconsult v/Kjetil Mork har følgende tilføyelser til uttalelsen:

Det viktigste er at vi her snakker om et fjellanlegg med små negative landskapsinngrep i den langsiktige driftsfasen og en vannføring i elva lik den man normalt har i tørre perioder i dag. Erfaringer fra andre steder med kraftutbygging viser jo at bruksomfanget ikke endrer seg i vesentlig grad, og noen steder øker det pga. lettere tilkomst som følge av anleggsveger. Hvis man teller opp antall besøk på turpostene, eller antall overnattinger på DNT-hyttene i området, før og etter utbygging, så vil man nok finne at den faktiske effekten av utbyggingen på bruken av området vil bli ubetydelig/ikke merkbar.

Fossedalens Vener:

Småkraft AS ser at Fossedalens Vener kan ha andre opplevelser, erfaringer og meninger om en utbygging enn det som fremkommer i utredningen/søknaden for Fossevika kraftverk. Vi er likevel av den oppfatningen av at en skånsom utbygging av elven med de avbøtende tiltakene vi har foreslått i søknaden, vil kunne kombineres med fortsatt flotte turopplevelser og bruk av området i fremtiden. Fossedalens vener oppgir mange valg av opplevelser og turer som ikke direkte berører kraftverksområdet. Vi vil under sluttbefaringen gå igjennom prosjektet i detalj og svarer gjerne på spørsmål i etterkant som Fossedalens Vener måtte ha. Vi viser ellers til svar gitt på uttalelser til blant annet Askvoll og Fjaler kommune, Sogn og Fjordane turlag og Fylkesmannen.

Multiconsult v/Kjetil Mork har fått uttalelsene oversendt for kommentarer i forhold til miljøvurderingene som er gjort i forbindelse med søknaden. Følgende svar til uttalelsen er gitt:

Vedlegg 1: Strømningsforhold/vannutskiftning i fjorden FV er av den oppfatning at det er feil at Dalsfjorden er en trang og lukket fjord uten stor vannutskiftning. Vi er ikke kjent med at det foreligger konkrete undersøkelser av strømningsforhold, vannutskiftning, etc. i Dalsfjorden, men vi vil påpeke at Rådgivende utvalg for marin verneplan har inkludert indre del av Dalsfjorden i kategorien «Poller med begrenset vannutskiftning», til tross for at denne delen av fjorden tilføres mye ferskvann fra Gaularvassdraget. Rådgivende utvalg har også beskrevet Dalsfjorden som relativt smal (trang). Vi kan uansett ikke se at usikkerheten rundt dette er avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Vidare skriver de at «Skal sprengmassar lagrast på botnen av fjorden, må desse lagrast i dei aller djupaste partia, dette for å hindre spreining av finmassar». Vi vil påpeke at deponering av tunnelmasser i sjø ikke er uvanlig. Statens Vegvesen har gjort dette i forbindelse med vegprosjekter både i Sogn og Hardanger. Flere større vannkraftprosjekter i Sogn (bl.a. Østerbø, Feios og Offerdal) er også omsøkt med sjødeponi (massene vil da bli deponert fra land og ikke med leker). Vi mener også at spredning av finstoff kan begrenses i betydelig grad ved bl.a. vasking av tunnelmassene før deponering, samt ved oppsamling og behandling av tunnelvann. I tillegg kan man benytte siltgarding rundt sjødeponiet. Vi kan derfor ikke se at et fjorddeponi i dette området medfører vesentlige problemer for akvakulturanleggene i fjorden (avstanden til nærmeste anlegg er 1,3 km).

Vedlegg 2: Bekkekløft/fossesprutsone

FV er av den oppfatning at bekkekløfter og fossesprutsone knapt er undersøkt. Til dette må det påpekes følgende: Det ble også gjennomført en kartlegging av biologisk mangfold i området i 2004. På dette tidspunktet var det ikke krav om logging av befaringsruta, og denne ruta er derfor ikke inkludert på kartet i rapporten. Området på begge sider av fossen ble undersøkt i 2004, det samme ble elvestrekningen helt opp til Fossedalsvatnet. Ved kartleggingen i 2012 ble vestsida av Vikafossen kartlagt på nytt. Denne delen av fossen hadde en triviell vegetasjon, og det ble ikke vurdert som nødvendig å kartlegge østsida (det var heller ikke mulig å krysse elva grunnet svært høy vannføring). Det ble ikke gjort artsfunn i 2004 eller 2012 som tilsier at Vikafossen bør avgrenses som en egen naturtypelokalitet. Utvikling av fossesprøytsone forutsetter en stabil høy vannføring i elva hele vekstsesongen, mens Fossedalselva i lange perioder har for lav vannføring til at det kan utvikles stabile fossesprøytsone av særlig omfang eller verdi. Oppstrøms fossen er berggrunnen hard og

næringsfattig, og det er ingen utpregede bekkekløfter langs elva. Vegetasjonen i disse områdene består også av vanlig forekommende arter. Det er derfor heller ikke grunnlag for å avgrense lokaliteter av naturtypen bekkekløft i dette området.

Vedlegg 3: Diverse kommentarer knyttet til biologisk mangfold

«En av personene, som skal kartlegge det biologiske mangfoldet og forekomsten av rødlistede arter, mangler kompetanse innenfor biologifaget. «Feltbiolog» er ikke en beskyttet yrkestittel. Betegnelsen er uten substans.»

Den aktuelle personen (Karl Johan Grimstad) mangler, som det påpekes, formell kompetanse i biologi, men har gjennom en mannsalder opparbeidet seg svært stor kunnskap om mange artsgrupper, naturtypekartlegging, etc. Han har hatt en rekke kunder (deriblant Fylkesmannens Miljøvernavdeling i Møre og Romsdal) og jobbet på mange oppdrag innenfor bl.a. samferdsel og energi. Det er mange eksempler på at feltbiologer uten formell kompetanse er de mest kunnskapsrike og erfarne når det gjelder praktisk kartlegging av biologi felt, og Karl Johan Grimstad er et godt eksempel på dette. Dette fremstår derfor som en meningsløs påstand.

«Deler av området ble ikke tatt med i befaringen. Ikke grunnlagt hvorfor.»

Se våre kommentarer til Vedlegg 2.

Videre stilles det kritiske spørsmål til datagrunnlaget på fugl, pattedyr, amfibier og reptiler. Til dette må det påpekes at to av de som gjennomførte kartleggingen har omfattende kunnskap og erfaring knyttet til biologisk mangfold i denne regionen, og er meget kompetente til å vurdere potensialet for funn av ulike arter. Det vil alltid være slik at man ikke får registrert alt som finnes, og da er kunnskap/erfaring svært viktig for å kunne vurdere potensialet. I etterkant av begge befaringene (2004 og 2012) ble det konkludert med at det ikke er noe som tilsier at Fossedalene har naturmiljøverdier utover det man normalt finner langs andre vassdrag i denne regionen.

Videre nevnes det at det er registrert hubro i området, men dette er informasjon som er ukjent for Fylkesmannen i Sogn og Fjordane (som har oversikt over alle historiske hubrolokaliteter i fylket). Vi vet av erfaring (gjennom NOFs hubroprosjekt) at mange tar feil av kattugle og hubro. Selv om man aldri kan utelukke at det forekommer hubro i området, så foreligger det som sagt ikke noe «offisiell» informasjon som tilsier at arten hekker i området.

FV stiller også kritiske spørsmål til datagrunnlaget når det gjelder marint miljø. Utredningen på marint miljø er gjort på bakgrunn av eksisterende informasjon, og det er ikke gjort feltarbeid. Det er heller ikke vanlig praksis å gjennomføre feltarbeid i forbindelse med massedeposering i sjø, hvis det da ikke foreligger konkrete indikasjoner på at tiltaket berører viktige marine naturtyper (jf. Statens vegvesens planer om deponering i sjø ved Lussandberget i Hardanger, Feios kraftverks planer om deponering i sjø vest for Feios, etc.).

Selv om datagrunnlaget på mange områder kunne vært bedre, er det viktig å påpeke at man her snakker om et fjellanlegg med svært begrensede arealbeslag. Det har ingen hensikt å gjennomføre en omfattende kartlegging av arter og artsgrupper som ikke blir berørt av tiltaket. Fokus på beslutningsrelevant informasjon er viktig, og her mener vi at rapporten gir en god oversikt over verdiene langs vassdraget (som kan påvirkes av redusert vannføring) samt at den oppfølgende naturtypekartleggingen i Fossevika vil gi et godt grunnlag for å vurdere konsekvensene av terrenginngrepene ved fjorden.

Anders Pihl:

Småkraft AS bekrefter at det jobbes med en avtale mellom Åsnes 246/4 og Pihl 246/6 om plassering av kraftstasjon sør vest på 246/6.

Vi er ellers glad for at Anders Phil selv om han i utgangspunktet ikke er for kraftutbygging, ser på dagens løsning som den løsningen som vil medføre minst mulig synlige inngrep i naturen i Fossedalen og i miljøet rundt Fosseviken og Vikafossen - både inngrepsmessig, og til husmannsplassen Fosseviken og andre kulturminner i området.

Arnulf Aasnes og grunneiere i Fossedalen:

Småkraft AS mener grunneierne har gitt et positivt og godt innlegg til utbygging av Fossedalen.

Søker stiller seg bak uttalelsen.

Småkrafts oppsummering/konklusjon:

Ut i fra innkomne uttalelser ser vi at det er et stort engasjement ved utbyggingen av Fossevika kraftverk i forhold til brukerinteresser og landskap. Småkraft AS har så langt råd er tatt hensyn til dette ved å legge store deler av rørgaten i tunnel, bevare kulturminner og gi stor minste vannføring til elven om sommeren. Fossevika kraftverk er i tillegg et godt prosjekt rent økonomisk, der konsekvensen for andre tema som kulturminner, anadrom strekning, rødlistearter, biologisk mangfold m.m. er gitt ubetydelig til liten negativ konsekvens. Det er også muligheter å få koblet kraftverket på nett, noe som er positivt i forhold til andre saker der linjer må forsterkes og bygges ut slik at nettkostnadene blir for dyre og prosjekter må skrinlegges. Under sluttbefaringen av prosjektet vil vi gå igjennom den planlagte utbyggingen i detalj, og håper underveis på en konstruktiv og god dialog med andre brukere av området. Vi mener derfor at fordelene ved en utbygging av Fossevika kraftverk er større enn ulempene. Europa og Norge trenger mer fornybar energi! For å realisere en småkraftutbygging, er den avhengig av at de som innehar rettighetene til ressursene griper fatt i muligheten og iverksetter utbygging.

Småkraft har etter 45 ferdig bygde kraftverk fått god erfaring med å rydde og revegetere anleggsområder. Vi har fått positive tilbakemelding på utført arbeid og vi har fått byggeskikkpris på Oftedal i Sirdal kommune. Vi ber derfor NVE vektlegg de positive virkningene prosjektet vil medføre i den videre behandlingsprosessen.»

Tilleggsopplysninger

I etterkant av befaringen av Fossevika kraftverk har Sogn og Fjordane Turlag sendt inn en tilleggsuttalelse:

«Friluftsliv:

Under synfaringa fekk underskrivne spørsmål om det er mange som går til toppen av Fløyen (med mellom anna utsikt på skrå "rett ned på" Fossedalsfossen i Øvre Fossedalen). Der og då hadde eg ikkje talet "i hovudet", men som det står i fråsegna: i 2014 var det 881 personar som skreiv seg inn i boka på toppen. Når ein tek omsyn til at dette er ei til dels ganske bratt og krevjande rute, og at ryddinga og merkinga av ruta ikkje vart ferdig før i mai 2015, så er dette mange! Og det er all grunn til å tru at det blir enda fleire i åra som kjem.

Trafikken både til Fossevika, Fossedalen og Nipebu har auka mykje, og kjem ganske sikkert til å auke enda meir no når den nye ruta mellom Otterstein og Fossevika er ferdig rydda og

merka. Som opplyst i høyringfråsegna, er det konkrete planar om merking av ei ny turrute mellom eit stykke nord for Fossevika (frå brua over elva) og Massbu. (...) Det er all grunn til å tru at merkearbeidet vert gjennomført i løpet av 2015.

Etter synfaringa har vi også fått informasjon om at det i tilknytning til dei eksisterande merka rutene frå Ottersteinen og Fossevika, vert planlagt merking av enda fleire ruter. Mellom anna mellom Nedre Fossedalen (forbi det planlagde inntaket) og Øvre Fossedalen og vidare både til fjellet Kringla (aust for Øvre Fossedalen) og for å knyte ruta saman med ruta mellom Nipebu og Massbu. Alt dette vil vere med på å auke fotturtrafikken i området i åra som kjem.

Vedr. landskap, INON og ei 66 kV kraftlinje:

Frå utbygarane si side er det lagt ein del vekt på den kanskje skjemma 66 kV-linja som no går gjennom Fossedalen og nordover til Øyravatnet trafostasjon. Denne linja er, slik vi oppfattar det, brukt som eit slags argument for utbygging. Under synfaringa opplyste underskrivne at denne linja kjem til å bli fjerna i løpet av nokre år, og at ein då vil få noko så sjeldant som attendeføring av tidlegare tapt INON.

Bakgrunn: For nokre år sidan konsesjonssøkte SFE Nett AS ei 132 kV kraftlinje frå Grov trafo i Flora via Askvoll til Lutelandet i Fjaler. Viss denne linja vart bygd, skulle 66 kV-linja gjennom Fossedalen til Øyravatnet trafo rivast. Det var del av planen. Trongen for linje heilt fram til Lutelandet fall bort. (Den skulle forsyne ei oljeplattform som i staden får forsyninga si frå Mongstad.) 132 kV-linja vart derfor i første omgang berre bygd frå Grov trafo til ein ny Øyravatnet trafo nær Førdefjorden rett nordover frå Fossedalen.

Den sentrale delen av Askvoll kommune og øyane vestafor har i dag ei svak, einsidig straumforsyning i form av ei 66 kV-linje fram til Ringstad trafo aust for sentrum. Denne linja er ei avgreining frå linja mellom Hålandsfossen via Fossedalen til Øyravatnet trafo. Linja til Ringstad trafo ved Askvoll sentrum tek av vestover frå like ved nordenden av fjordspennet vest for Fossevika. Sjå NVE-atlas der linjetraseane er avmerka.

Ei slik einsidig og dermed sårbar forsyning av eit kommunesenter som den Askvoll no har, er ikkje haldbar på sikt. Det er derfor berre eit tidsspørsmål før 132 kV-linja frå Grov til Øyravatnet trafoar vert vidareført til Ringstad trafo slik at den sentrale delen av Askvoll får 2-sidig straumforsyning. Frå det tidspunktet vil linja gjennom Fossedalen vert riven på heile strekninga nordover frå den noverande avgreininga til Ringstad trafo i Askvoll. D.v.s. frå litt oppe i fjellet vest for Fossevika og nordover til Øyravatnet trafo. Underskrivne har vore i telefonkontakt med SFE Nett AS om saka, og i grove trekk fått stadfesta opplysningane ovanfor. Grunna mange andre, enda høgre prioriterte linjeprojekt i SFE Nett, fekk eg opplyst at det ikkje vil skje noko med den einsidige straumforsyninga til Askvoll i løpet av dei næraste 5 åra. Kor lang tid det vil ta, er usikkert, kanskje anslagsvis 10 år, men det er avhengig av utviklinga i straumforbruket i Askvoll. Men eg fekk stadfesta at linja gjennom Fossedalen heilt sikkert vil verte riven når den 2-sidige straumforsyninga til Askvoll er komen på plass.

Med tanke på at ein konsesjon til ei eventuell kraftutbygging i Fossedalen (og dermed sterkt redusert vassføring i elva og dei fine fossane) er "evigvarande" medan 66 kV-linja gjennom Fossedalen vil verte riven i løpet av anslagsvis 10 - 15 år, så meiner vi at det har svært avgrensa relevans å bruke 66 kV-linja som argument for utbygging av Fossevika kraftverk.

Andre kommentarar:

Som NVE peika på under synfaringa, må det - for å få fram tungt maskinelt utstyr - byggast veg i slyng frå sjøen og opp til påhogget for den planlagde tunnelen. Dette vil føre til store ekstra terrenginngrep som ikkje var (godt nok) omtala i konsesjonssøknaden. Sjølv om det vert rydda opp i etterkant, vil det likevel bli store, truleg uopprettelege, skadar på det eksisterande kulturlandskapet. Synfaringa stadfesta det som vi nemnde i høyringsfråsegna vår av 18.02.2015: Turruta frå Ottersteinen og til og forbi Fossevik kryssar rørgatestrekinga mellom det planlagde tunnelpåhogget og kraftstasjonen i Fossevik. Dette betyr at ruta høgst sannsynleg vert sperra i delar av anleggsperioden. Kor lenge, veit vi ikkje.

Vi held framleis fast ved vårt syn om at Fossevik kraftverk er "den verste" av alle dei 12 utbyggingane i Førde/Askvoll/Naustdal-pakken. (Sjølv om nokre av dei andre også er svært kontroversielle.) Vi går derfor framleis sterkt mot bygging av Fossevik kraftverk!

I følge biomangfoldrapporten som fulgte søknaden ble utbyggingsplanene flyttet omtrent 220 m mot vest i etterkant av de naturfaglige befaringsene av området. Det nye området for kraftstasjon, nedgravd rørgate og midlertidig riggområde var dermed ikke kartlagt. Konsulenten som har utført arbeidet kan ikke utelukke at naturbeitemarka omfatter større arealer og foreslo en oppfølgende undersøkelse av naturbeitemarka i hele Fossevik i forbindelse med utarbeidelse av detaljplan. NVE mener kunnskap fra en slik undersøkelse er nødvendig i konsesjonsbehandlingen av Fossevik småkraftverk og ba om en tilleggsundersøkelse av naturtyper på berørte arealer. Kraftstasjons-/riggområde ved småbruket i Fossevik ble kartlagt 19.8.2015. Konklusjon fra undersøkelsen er som følger:

«Det ble ikke registrert naturtyper etter DN-håndbok nr. 13 i planlagt område for anleggsrigg, kraftstasjon og rørtrasé i Fossevik. Det var heller ingen indikasjoner på mulige forekomster av kravfulle arter eller miljøer. Dagens tilstand, med omfattende gjengroing, skyldes selvsagt brukshistorikken, og det aktuelle arealet har liten botanisk verdi og ingen relevans som naturtype.»

Rapporten er ikke oversendt høringsparter for kommentar, men har siden NVE mottok den vært publisert på sakens side på NVEs hjemmesider.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 16,0 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 1,73 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 3,1 %, og nedbørfeltet har ikke bre. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende høst- og sommer-flom/. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 250 og 120 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 130 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 2,935 m³/s og minste driftsvannføring 0,088 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 400 l/s i perioden 1.5. til 30.9. og 120 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 68,1 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 170 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 400 l/s og 120 l/s, vil dette gi en restvannføring på ca. 550 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 61 dager i et middels vått år. I 33 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 270 l/s ved kraftstasjonen.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Fossevika kraftverk til omtrent 18,6 GWh fordelt på 8,6 GWh vinterproduksjon og 10 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 56,5 mill. kr (2015). Dette gir en utbyggingspris på 3,04 kr/kWh noe som er lavere enn gjennomsnittet for konsesjonssaker de siste årene.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Landskap/friluftsliv/brukerinteresser

Fossevika kraftverk er planlagt med kraftstasjon i Fossevika og inntak i Fossedalsvatnet. På berørt strekning går Fossedalselva forbi det nedlagte gårdsbruket Nedre Fossedal. Det er to markerte fossefall på berørt strekning. Like etter utløpet av Fossedalsvatnet er Fossedalsfossen. Ved Dalsfjorden går elva bratt ned mot fjorden de siste ca. 100 høydemetrene og danner Vikafossen.

I søknaden om Fossevika kraftverk er det gitt følgende beskrivelse av brukerinteresser:

Fylkesdelplan for arealbruk for Sogn og Fjordane inneholder en oversikt over regionalt viktige friluftslivsområder. Størstedelen av influensområdet ligger innenfor det regionalt viktige friluftslivsområdet Fossdalen – Blegja - Helleberget. Området beskrives som et skog-

og fjellområde med flere nedlagte gårdsbruk med kulturhistorisk interesse, varierende og artsrikt skogbilde, rikt fugle- og dyreliv, flere fiskevann og fint turterreng.

Sunnfjord Turlag har to hytter i området, Nipebu og Massbu. Nipebu ligger vest for Fossedalen og er en selvbetjent hytte med 9 sengeplasser. Dette er en av de mest besøkte hyttene i Sunnfjord. Det går en hovedrute til Nipebu fra Markavatnet i nord og en fra vest. Det går også ruter østover til Massbu og Fossvika. Før 2013 måtte man ha båtskyss for å komme til utgangspunktet i Fossevika, men etter at Dalsfjordsambandet ble åpnet er adkomsten til denne ruta vesentlig bedret for brukerne fra sørsiden av Dalsfjorden. (...)

Fra Dalsfjordbrua/Ottersteinen er det merka turstier til fjellet Fløyen via Fossevika. Videre innover Fossedalen går det merka tursti til Nipebu (DNT-hytte). Sogn og Fjordane Turlag uttaler i høringen at det foreligger konkrete planer for en ny tursti fra like nedfor Nedre Fossdal til Massbu. Turlaget skriver i høringsuttalelsen at det går en gammel ferdselsvei fra Fossevika via Nedre og Øvre Fossdal, forbi østenden av Markavatnet og til Førdefjorden. Dalsfjordbrua og de forholdsvis nylig oppretta turstiene har gjort området mye mer tilgjengelig. Turlaget har registrert en økning i bruken av området ved notering av besøk i turboka på Fløyen og flere overnattinger og besøkende på Nipebu. Turlaget mener økningen har sammenheng med tilretteleggingen og de tror bruken vil øke etter hvert som de nye stiene blir mer kjent.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har i høringsuttalelsen skrevet følgende om fosselandskapet og friluftsliv:

«Vikafossen er godt synleg frå Dalsfjorden og frå fv. 57 på sørsida av fjorden. Saman med den enda mektigare Laukelandsfossen, som ligg noko lengre aust, bidreg Vikafossen til eit storslege inntrykk av landskapet og utgjer ein viktig del av heilskapen i Dalsfjorden. Fossen er også synleg frå Dalsfjordbrua. Fossedalsfossen er godt synleg i landskapsrommet som opnar seg i midtre og øvre del av tiltaksstrekninga. Vikafossen og Fossedalsfossen er registrerte som viktige landskapselement i Regional plan med tema knytt til vasskraftutbygging, vedteken av Fylkestinget 11.12.2012.

Utbygginga er planlagt i eit regionalt viktig friluftsområde, og fossane og elva er viktige kvalitetar ved fleire populære turar med Fossevika som utgangspunkt. Toppturen frå Fossevika til Heilberget (Fossevika-Fløyen) er skildra på UT.no og i boka «Opptur – 267 fotturar i Sogn og Fjordane». Denne boka omtalar også turane «Kringla, Eitrenipa og Massbu» og «Fossedalen-Nipebu-Markavatnet». Alle dei nemnde turane startar i Fossevika, og dei har vorte langt meir tilgjengelege etter at Dalsfjordbrua opna i 2013, og turstiane er merkte som ein del av «Kyststiprosjektet». Ved Ottersteinen på nordsida av brua er det parkeringsplass, og det er merkt sti langs fjorden til Fossevika.»

Fylkesmannen oppsummerer med at det er store landskaps- og friluftsinnteresser knyttet til Fossedalsvassdraget og at utbyggingen spesielt vil berøre de to fossene Fossedalsfossen og Vikafossen. Fossene ansees som viktige elementer i ved populære turruter i et regionalt friluftsområde og fjordlandskapet.

Fossedalsfossen sett fra gangbro over elva. Foto: NVE

Basert på mottatte høringsuttalelser og egen befaring i området mener NVE det er klart at tiltaksområdet inngår i et godt tilrettelagt og mye brukt friluftsområde. Den oppmerka turstien går nært elva i midtre deler av berørt elvestrekning. I øvre deler er det også mulig å gå nært elva der hvor stien mellom Nedre og Øvre Fossedalen går. Fossedalsfossen er godt synlig i området rundt Nedre Fossedal, og spesielt fra der turstien krysser over Fossedalselva like nedstrøms fossen. NVE mener at elva og de to fossefallene har store opplevelseskvaliteter og er en vesentlig del av turopplevelsen for turer i og rundt Fossedalen.

Slukeevnen i Fossevika kraftverk er planlagt til 170 % av middelvannføringen. I søknaden er det lagt til grunn at det i et middels år vil være 61 dager med overløp over inntaksterskelen. Kraftverket skal etter planen bruke 68 % av nyttbar vannmengde til kraftproduksjon. Det er oppgitt at restfeltet i middel vil bidra med 270 l/s ved kraftstasjon/utløp i fjorden. Tiltakshaver har planlagt en minstevannføring på 400 l/s i perioden 1.5-30.9 og 120 l/s i perioden 1.10-30.4.

NVE mener den utnyttede vannmengden er moderat sammenlignet med andre konsesjonssøknader for småkraftverk. Det er likevel NVEs vurdering at en utbygging av Fossevika kraftverk, og redusert vannføring på berørt elvestrekning, vil medføre betydelige negative konsekvenser for friluftsliv og landskap. Elva og Fossedalsfossen er etter NVEs vurdering viktige kvaliteter for opplevelsen fra turstien. Turstien er godt opparbeidet og mye brukt, og det er planlagt flere turstier som vil passere tiltaksområdet.

Turstien passerer rett gjennom området der kraftstasjon, riggområde og nedgravd rørgate er planlagt. I anleggsfasen kan arbeidene skape utfordringer for folk som benytter stien. Det vil trolig være mulig å lage en midlertidig passasje for brukere av turstien, men de vil likevel oppleve at de havner midt i et anleggsområde. Anleggsperioden er av begrenset varighet, og inngrepene er i hovedsak ved inntaks- og kraftstasjonsområde siden hovedparten av vannveien er planlagt i fjell. Etter NVEs vurdering er det

likevel de permanente ulempene fra fraføring av vann i elva som er de største ulempene for friluftsliv og brukerinteresser.

Vikafossen sett fra Dalsfjorden under NVEs befaring av området. Fossevika til venstre i bildet. Foto: NVE

OEDs Retningslinjer for små vannkraftverk sier at inngrep som medfører bortfall eller vesentlig reduksjon av dominerende landskapselementer, som for eksempel fosser i fjordlandskap, som hovedregel bør unngås. NVE mener Vikafossen er et dominerende landskapselement i Dalsfjorden. Vikafossen er godt synlig fra Dalsfjordbrua og er også synlig fra en betydelig del av tettstedet Dale. Laukelandsfossen som ligger like nord er et enda mer iøynefallende fossefall. Kombinasjonen og samspillet mellom de to fossene gjør likevel at de utgjør større inntryksstyrke samlet enn fossene hver for seg. Forholdet til landskap, friluftsliv og brukerinteresser har vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet for Fossevika kraftverk.

Kulturmiljø i Fossevika

Husmannsplassene i Fossevika utgjør en viktig del av kulturlandskapet i området. Inngrepene fra påhugg, anleggsvei, rørgate, riggområde og kai/molo vil bli omfattende i anleggsfasen. Terrenget opp til påhugg er trolig også så bratt at anleggsveien må slynge seg opp lia. Etter NVEs syn vil inngrepene og installasjonene forringe kulturlandskapet og bryte med det eksisterende kulturmiljøet i veiløse Fossevika.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Fossevika kraftverk vil gi 18,6 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som litt mer enn vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Fossevika kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Fossevika kraftverk vil produsere 18,6 GWh i et gjennomsnittlig år og har en utbyggingskostnad på 3,04 kr/kWh som er lavere enn gjennomsnittet for konsesjonssøknader de siste årene. I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Fossevika kraftverk vil medføre store negative konsekvenser for

landskap, friluftsliv og brukerinteresser. NVE mener at elva og de to fossefallene har store opplevelseskvaliteter og er en vesentlig del av turopplevelsen for turer i og rundt Fossedalen. Området inngår i et regionalt viktig friluftsområde som er godt tilrettelagt og mye brukt. Det tillegges vekt at nær alle høringsparter, som tar stilling til utbyggingsspørsmålet, går imot prosjektet med henvisning til hovedsakelig landskap, friluftsliv og brukerinteresser. NVE mener tiltaket er i strid med OEDs retningslinjer for små vannkraftverk ved at det medfører en vesentlig reduksjon av dominerende landskapselementer. NVE mener avbøtende tiltak ikke kan redusere ulempene av tiltaket i tilstrekkelig grad.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Fossevik kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden om tillatelse til bygging av Fossevik kraftverk.

NVE har ikke funnet det nødvendig å diskutere tiltaket opp mot andre allmenne interesser slik som naturmangfold da tiltakets negative virkninger for landskap, friluftsliv og brukerinteresser alene var nok til å avslå søknaden. NVE har dermed heller ikke vurdert tiltaket opp mot prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

Vedlegg

Kart

